

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

5. OKTOBER 1957

A V I N N H O L D E T :

HAN STRED DEN GODE STRID. MINNEGUDSTJENESTE FOR
KONG HAAKON VII - KONG OLAV V - MØTE MED VÅR
FØRSTE CISTERCIENSERMUNK - PATER JOHN WILLEM
GRANS PREKEN - DIKT - BLIKK PÅ TIDEN - RADIO-
SPØRSMÅL OG SVAR: TRO OG VITEN - BOKAN-
MEDELSELER - BISPEKIFTE I SVERIGE - UTENLANDSNYTT

NESTE NUMMER KOMMER 19. OKTOBER 1957.

NR
19

Det fornemme
porselen
i flortynn
utførelse

FCRM 2000

fra
Rosenkilde

Merket som garanterer
kvaliteten.

Bli samlekunde!

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josefs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
St. Franciskusøstre- nes Møderhus	
Øyenklinikken	
Marias Minde	
St. Josefs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst., Hammerfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

R.I.P.

Til de troendes forbønn anbefales

EVA SOPP HOVDEN

født 14.3 1901 — død 21.9 1957
styrket med Kirkens hellige nåde-
midler.

St. Torfinns menighet, Hamar.

KOM OG SE

hva KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL
har på lager!
Bøker og tidsskrifter fra hele verden
skaffes på kort tid.

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43.

N. K. K. F. s
OSLO

Medlemmenes messe m. felleskom-
munion i St. Olavs kirke Birgittadagen
8. okt. kl. 8 for kvinnenes samarbeid
i Norden.

På forbundets stiftelsesdag 23. okt.
messe i St. Dominikus kirke kl. 7.30
for levende og avdøde medlemmer.

ST. FRANCISKUS III ORDEN

har møte fredag den 11. oktober kl.
19 i St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29,
Oslo.
Etterpå selskapielig samvær.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29, II, tlf. 68 08 68, kontortid
kl. 12—13 alle hverdager unntatt lør-
dag.
Sosialkurator Karin Østbye treffes hver
torsdag kl. 18—19 samme sted.
Franciskushjelpens lege Margrethe Wehn
har kontortid hver torsdag kl. 18—19
på Vor Frue Hospital.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 6. OKTOBER: 17. s. etter
Pinse. Ep. Efes. 4, 1—6. Ev. Matt. 22,
34—46. Mandag: Rosenkransfesten.
Tirsdag: Birgitta, enke. Onsdag: Johan-
nes Leonardus, bekj. Torsdag: Frans
Borgia. Fredag: Marias morsfest. Lørdag:
Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 13. OKTOBER: 18. s. etter
Pinse. Ep. 1. Kor. 1, 4—8. Ev. Matt.
9, 1—8. Mandag: Kallistus I, pave,
mart. Tirsdag: Teresia, jomfru. Onsdag:
Hedvig, enke. Torsdag: Margrethe Marie
Alacoque, jomfru. Fredag: Lukas, evang.
Lørdag: Peter fra Alcantara.
SØNDAG 20. OKTOBER: 19. s. etter
Pinse. Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Matt.
22, 1—14.

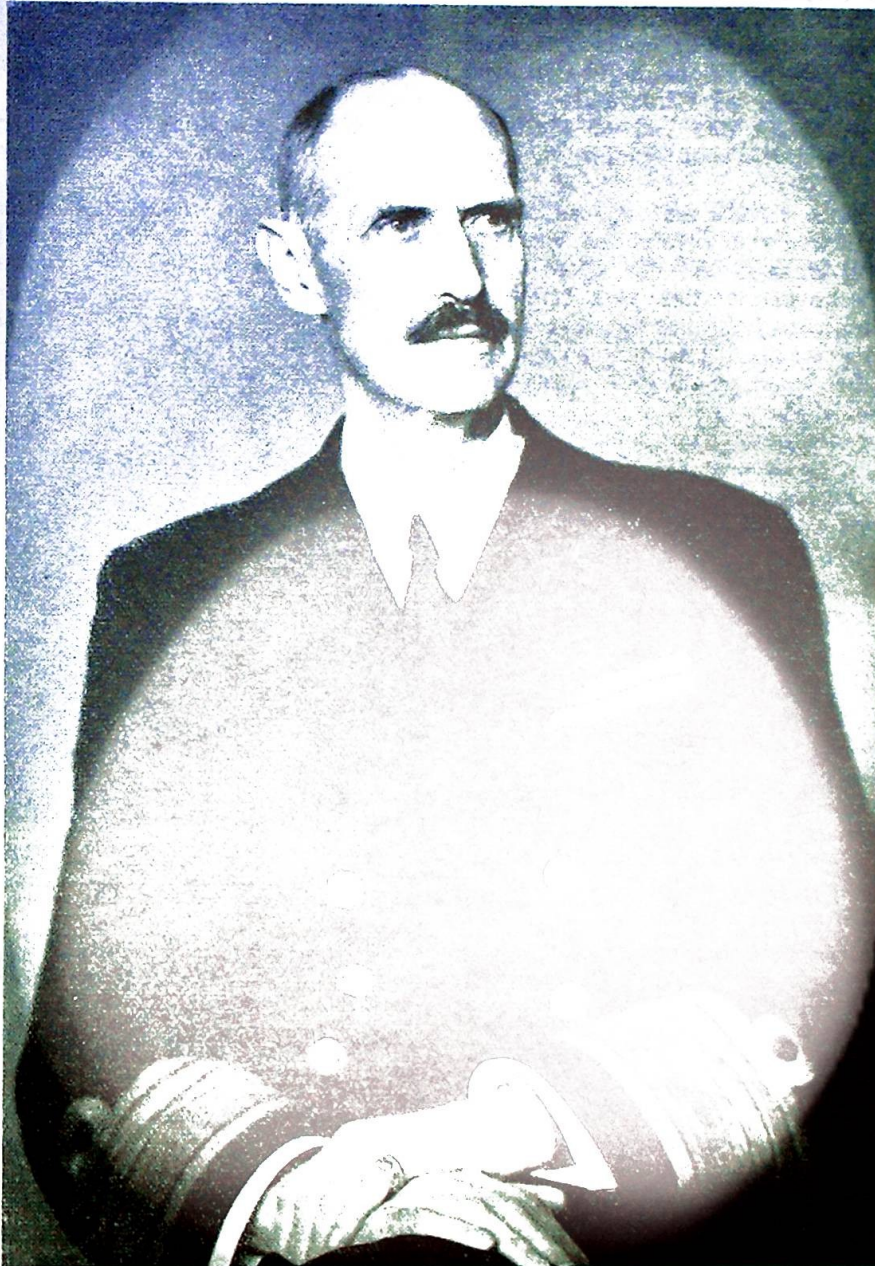
**GUDESTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER
I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE**

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 1. Biskopen og prestegården	8.30	
425287. Sogneprestkontoret 414161	9.45 m. eng. pr.	
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne,	8.00	10.30
Urtegt. 29, tlf. 680868	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15	11.00
Neuberggt. 15, tlf. 442324	9.30 m. fr. pr.	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 558121		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 37 78 68		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209.		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15410.	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien.	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelensgt. 1, tlf. 832019		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.00	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 7, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 4225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 51650		
LILLESTRØM: St. Magnuss kapell,	8.30	11.15
Halvdansgt. 5, tlf. 712378		
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke,	7.45	10.30
Sverresgt. 26, tlf. 50793		
STABEKK: Jesu Hjerter kapell,	8.40	10.40
Nyveien 17, tlf. 537735		
STAVANGER: St. Svithun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25534		
SYLLING: St. Hallvarvs kapell,	—	—
tlf. 849028 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kapell,	8.00	10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 12238		
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. d.	19.00	
tlf. 21214		
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.30	9.15
IIa, tlf. 20220		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kapell,	8.30	10.30
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kapell,	8.30	10.30
Parkveien 23, tlf. 1100		
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegr. d. tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 63		
BODØ: St. Eysteims kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21783		
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke,	—	10.30
Strandgt., tlf. 1392	19.00	
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

HAN STRED DEN GODE STRID

Biskop dr. Mangers' minnepreken over Kong Haakon VII

ALT
FOR
NORGE

1905

—

1957

Jeg har stridd den gode strid . . . Derfor ligger nå rettferdskronen ferdig til meg. — 2. Tim. 4, 7—8.

Vår i sannhet *gode* konge skal nå bli stedt til den siste hvile ved siden av dem han vel mest har elsket her på jorden: dronning Maud og kronprinsesse Märtha. Hans lange liv i trofast pliktoppfyllelse og hans kamp for rett og rettferd er nå endt. Men han fortsetter å leve, ikke bare i våre hjerter, men hos Gud som holder rettferdskronen rede til ham.

I disse dager da kongens avsjelede legem har ligget på lit de parade, har vi enda mer enn ellers følt hva han har vært for oss, følt hva vi har tapt ved hans bortgang og følt at vi har mistet en god og kjærlig-

hetsfull far. Og våre hjerter, fulle av sorg, slo i takt med hans sønn, vår nye konges og hans barns hjerter.

Det er da også en kjær plikt at vi nå samles til bønn for ham, så Gud må gi ham de saliges evige lønn. Det er den beste takk vi kan gi ham for alt det han har vært for oss. Ved vår bønn bygger vi bro over til evigheten og blir forenet med de kjære døden har tatt fra oss. Døden skiller, men troen og bønner forener, for Kristus, livets Herre, står ved våre kjære avdødes graver, og i ham lever de videre hos oss og hos dem.

Alle vakre ord som kan sies om et edelt menneske, om en edel konge, er blitt sagt eller skrevet om vår konge. Men det store, det enestående, er at alle disse vakre talte og skrevne ord ikke er overdrivelse, ikke tomme uttrykksmåter, men den enkle sannhet. For kong Haakon VII var i sannhet en *mann*, en ridder uten frykt og dadel. I 52 år har han stått som den ranke mannen som med sin rettferdighetssans og sin klokskap har trygget sitt land og holdt sitt skjold blankt og hellig både i gode og i onde dager i en grad som det finnes få eksempler på i historien. Og da overfallet kom i 1940, virket han ved sin holdning det vi nesten kan kalle et nasjonalt under: et enig, sammensveiset folk.

Og likevel ligger hans storhet kanskje enda mer i det lysende eksempel han som person har vært for det norske folk. Kong Haakon VII har åpnet nordmennes øyne for de høyere verdier: rett, frihet og menneskeverd, familielivets hellighet og ukrenkelighet. Slik er han blitt et symbol ikke bare på Norges enhet og selvstendighet, men på all ekte norskdom, ja på all edel menneskelighet.

Kong Haakon var det gode, fine menneske som alle måtte se opp til og ta lærdom av. Han ville være en god far for alle nordmenn, og det var han i sannhet, liksom han også i all sin ferd ville være og ble et forbilde på et rettskaffent og gudfryktig liv.

*

Dette sinnelag øste han av sin dype kristentro. Vi vet alle hvor dypt religiøs han var. Så lenge sykdommen ikke hindret ham, pleide han om søndagen å overvære gudstjenesten enten i Slottskapellet eller i en annen kirke. Guds allmakt og hellighet sto alltid levende for hans bevissthet.

Det var den kristne tro han bygget sitt familieliv på. Han var overbevist om at dersom ikke Herren bygger huset, da bygger bygningsmennene forgjeves. Det var alltid rørende å se i hvor høy grad han dyrket familielivet. De fascinerende scener der vi ser han sammen med sine, og der han stortrives med sine barnebarn, vil alltid stå som et forbilde for «de tusen hjem» i Norges land. Kongen visste at et sterkt og friskt folk bare kan vokse fram av harmoniske hjem, av gode kristne familier, der gjensidig kjærlighet, forståelse og hengivenhet gjennomsyrrer alle familiemedlemmene.

Og hva var det som ga ham trøst og styrke i tunge dager? For vi vet jo alle at heller ikke han ble spart for slike dager. Det var hans tro på Gud! Stor var den sorg dronningens død i 1938 voldt ham. Men da sa han, hengitt i Guds vilje: «Når vår Herre har tatt dronningen fra meg nå, så er det et hårdt slag. Men jeg forstår at det er en styrelse og det er en kjærlig forordning at så allikevel er skjedd». Skjønnere og verdigere kunne ingen konge, ja ikke noe menneske tale.

En overmåte tung dag for kongen var også kronprinsesse Märthas altfor tidlige bortgang. Hans hjerte slo jo så varmt for henne, og hun betød uendelig meget for ham. Men han bar sorgen med ekte kristen hengivenhet. Ved en audiens han tilsto meg ved denne anledning, sa han disse gripende ord: «Et så godt menneske som kronprinsessen var, er et bevis på at livet fortsetter etter døden og at vi en dag igjen blir forenet med henne».

Og da den tunge dag, vel den tyngste i hans liv, kom da han måtte forlate sitt land og sitt folk, tapte han ikke motet, men fant kraft og besluttsomhet i sin urokkelige tro: «Gud signe og bevare Norge», var da hans bønn, og denne bønn ble liksom hans motto i de fem lange krigsårene. Derfor kunne han også si i den tale han holdt da han 7. juni 1945 vendte tilbake til Norge: «Jeg var alltid sikker på at vår Herre ville gi oss friheten tilbake, siden vi var blitt urettferdig berøvet den». Så stor var hans tro på Guds rettferdighet.

I sannhet har kong Haakon stridd den gode strid. I sannhet var han stor som konge, men enda større var han som menneske, som familiefar, som kristen. Med rette er han blitt kalt Haakon den store. Derfor er det også vår faste overbevisning at han vil være *stor hos Gud*. Det er bare denne storhet som har blivende verdi, bare den er storhet i ordets fulle betydning og som blir dem til del som alltid strid den gode strid. Og det har kong Haakon gjort som få andre. Derfor vil Herren gi ham rettferdskronen.

*

Idet vi ber for vår avdøde konges sjelehvile, vil vi også ta lærdom av det gode eksempel han har gitt oss: stride den gode strid i det kall eller hverv Gud har gitt oss — gå gjennom livet som gode, edle mennesker, ærlige og uklanderlige i all vår ferd, slik at Gud holder rettferdskronen rede til oss når en gang døden lukker våre øyne.

Og den kjærlighet og hengivenhet vi nærer for kong Haakon, vil vi overføre til vår nye konge, Olav V, og be Gud at han får styre som en lykkelig konge over et lykkelig folk. Det er vår bønn og det er vår takk til vår avdøde konge og vårt kongehus.

Herre, gi kong Haakon den evige hvile.
Og det evige lys skinne for ham. Amen.

Minnegudstjenesten i St. Olavs kirke

Minnegudstjenesten i vår hovedkirke mandag aften, dagen før bisettelsesdagen, ble en vakker og verdig høytidsakt. Kirken var fylt til siste plass. På de forreste benker satt sjefer og representanter for en rekke herværende ambassader og legasjoner og øvrige katolske medlemmer av Det diplomatiske korps. Direkte underrettet om gudstjenesten, ønsket de in corpore å samles med sine norske trosfeller for å ære kong Haakons minne og be den guddommelige Majestet motta ham ved sin trone.

Etter at geistligheten, hvorav flere tilreisende, hadde inntatt sine plasser i koret tok litt før kl. 19 to pike- og guttespeidere oppstilling foran i tverrgangen med to norske flagg med sørgefleur. I pakt med Kongens ofte uttalte ønske om å unngå sorgens sorte ramme omkring døden, var floret den eneste markering, bortsett fra de liturgiske paramenter båret av biskopen og de to assisterende prester, I. Hansteen Knudsen og L. P. Messel. Hvite blomster mellom brennende kjerter på høyalter og sidealtrene dominerte derfor i dag utsmykningen.

KONG OLAV V

«Alt for Norge»

Kongeskiftet på Oslo Slott lørdag morgen den 21. september kl. 6 brakte alle nordmenns hjerter til å banke. Det budskap som hin årle morgen ble sendt ut til vårt folk vil bli stående som ett av de mest gripende blad i vår kongesaga. Med en handlekraft og en sinnsro som i en slik stund kunne synes over evne, hadde tronfølgeren det alt rede, signert det med sitt kongenavn og, mens det grydde av dag, lagt det frem for sitt statsråd for så straks å gå til sin kongsgjerning — under valgspillet ALT FOR NORGE. Alene valget av motto var nok til å røres over vår nye konges bundethet til sin store far. Like ut sier han med det at han også som regjerende fyrste vil følge i sin fars fotspor. Men selve budskapet han sendte oss hin morgen har avsnitt som viser til fulle at Forsynet har trygget kong Haakons arv i sønnens hender:

«Sterkt føler jeg ansvaret ved at jeg nu har inntatt plassen etter ham, men hans eksempel vil alltid være til styrke for meg, og med Guds hjelp håper jeg at min gjerning må bli til velsignelse for mitt folk».

Og videre: «Jeg har i dag i statsrådet avlagt den ed Grunnloven tilskriver om å ville regjere kongeriket Norge i overensstemmelse med dets konstitusjon og lover. Men jeg er meg fullt bevisst at de krav som blir stillet meg, vil gå lenger enn dette. Jeg ber dere alle om støtte og tillit til min gjerning. Det vil gi meg kraft til å virke til gagn for vårt kjære Norge. Gud bevare fedrelandet».

Vi vil svare på dette kong Olavs første budskap til sitt folk med at han har vår tillit og at han kan regne med hver enkelts støtte i gjerning og i forbønn, i troskap mot rikets lover og i kjærlighet til landet som er alle nordmenns.

Hellige Olav, Norges evige konge, be for din arvtager, kong Olav V!

Høytideligheten ble åpnet med Griegs «Våren» ved organist Rolf Østbye. Salmen «Leid milde ljos» ble sunget unisont, hvoretter kirkekoret med Rolf Østbye som dirigent fremførte Palestrinas «O, bone Jesu» og sørgehymnen «De Profundis».

For tredje gang i sin embetstid falt det i biskop Mangers' lodd å tre fram i kordøren i St. Olavs kirke for å minnes en avdød i vårt norske kongehus: først ved Dronningens død i 1938, så ved Kronprinsessens i 1955 og altså nå ved kong Haakons. Gjentagne ganger har biskopen hatt den ære og glede å møte denne store monark, og denne personlige kontakten har — som hos alle som har møtt kong Haakon — etterlatt uforglemmelige inntrykk. Hans Høyærverdighets minnepreken, fremført med hjertevarme, ble under den innledende del påhørt stående.

Etter prekenen ble salmen «I himmelen, i himmelen» sunget unisont, med påfølgende bønn for alle avdødes evige sjelefred. Betagende skjønt lød en ny rekke gregorianske sanger fra korgalleriet: «Ecce, quomodo moritur justus» (Se, hvordan en rettferdig dør) av Jacob Gallus, «Subvenite» og «In Paradisum» fra requiemritualet, og Sorianos mektige og gripende «Salve Regina» like etter den siste bønn for Kongen.

Minnegudstjenesten ble avsluttet med fem vers av «Gud signe vårt dyre fedreland» og Johan Svendsens «Andante funèbre».

Øvrige minnegudstjenester

Under høymessen søndagen etter kong Haakons død, eller også ved særlige gudstjenester aftenen før eller etter bisettelsen, er Kongens minne blitt hedret rundt om i bispedømmets kirker. Biskopen forordnet dessuten at det ved alle gudstjenester inntil bisettelsesdagen skulle bes for den avdødes evige vel.

Pave Pius XII kondolerer

Kort etter at dødsbudskapet var kjent, formet Hs. Høyærv. biskopen et telegram til Den hellige far, og mandag 23. september innløp en kondolanse fra Det pavelige statssekretariat, der det bl. a. heter:

«Sorgfull over Norges konge Haakon VII.s bortgang, uttrykker Den hellige far sin inderlige deltagelse med det sorgende folk og ber om Guds miskunn for den elskede avdøde».

*

Hs. Høyærverdighet biskopen var til stede i Oslo Domkirke ved sørgegudstjenesten i anledning av H.M. Kong Haakon VII.s bisettelse tirsdag 1. oktober. Likeledes var biskopen til stede ved den etterfølgende mottagelse på Slottet.

MØTET MED VÅR FØRSTE CISTERCIENSERMUNK

Pater John Willem Gran,
O.C.S.O.

Det lå en egen stemning over St. Olavskirkens vakre kirkerom søndag 22. september da klokken kimet inn til høymesse, med tunge slag bare denne gang — alle visste hvorfor. Kirken var overfylt. Kongens død og møtet med vår første og hittil eneste cisterciensermunk i Norden i nyere tid, ga til sammen stunden et gripende drag av historie.

Med Hs. Høyerverdighet biskop dr. Mangers knelende i koret og assistert av prestene I. Hansteen Knudsen og L. P. Messel, innledet pater John Willem Gran høymessen; den 4. gregorianske messe, sunget i vekselsang av kor og menighet, var valgt for dagen. Etter Evangeliet sto Hans Høyerverdighet fram i kordøren og ba alle samle seg i en bønn for den avdøde Konge og for den nye Konge og hans hus. Forsamlingen reiste seg og sang første vers av «Gud

signe vårt dyre fedreland», hvoretter biskopen rettet disse ord til menigheten:

Biskopens introduksjon

Vi har den store glede å ha blant oss en ung nordmann, nyvigslet prest i Cistercienserordenen, den Orden som i den katolske middelalder, Norges storhetstid, spilte en så stor rolle både på det religiøse og det kulturelle område. Tenk bare på Hovedøya og Lyse kloster, hvis ruiner enda taler sitt tydelige sprog.

Denne unge prest, John Willem Gran, gikk over til den katolske Kirke i Roma og har etter krigen i noen år tatt aktiv del i ungdomsarbeidet her i Oslo. Men han følte at Gud kalte ham til et høyere ideal, og han sa «ja» til kallet. Han trådte da inn i Cistercienserordenen i Caldey i England. Slik knytter han atter tråden som ble brutt da Hovedøya og Lyse ble stengt ved fremmed makt.

I dag synger han, i nærvær av sin kjære mor og sine venner, sin første høytidelige messe i sitt hjemland. Selv om hans virkefelt for tiden ikke er i Norge, så virker han likevel for hjemlandet, og vi er stolt av å ha nordmenn som slik vitner om Kirkens universalitet og overnasjonale karakter. Og det er vårt ønske at den tid snart må komme da Cistercienserordenen atter kan ta opp sin gjerning i vårt land.

Vi ønsker vår kjære unge cisterciensermunk oppriktig til lykke, og vi vil be at hans virke må bære rik frukt for Guds rike.

Pater Grans preken

Hva er det som foregår i dagens Evangelium? — Vi blir gjort kjent med en liten fjell-landsby i Galilea, så uanselig at den ellers ingensteds er nevnt i Bibelen. Men Kristus som vandrer fra sted til sted for å komme i personlig kontakt med de mennesker han er kommet for å frelse, finner det allikevel umaken verd å klatre opp den lange fjellstien som den dag i dag fører dit opp. Han kommer sammen med sine disipler og et stort følge. Under normale forhold ville de ha blitt observert og ventet med undring. Men sannsynligvis ikke i dag; for i landsbyen er en ung mann død, en enkes eneste sønn, og alle er med i begravelsen. De to gruppene møtes i byporten, den ene på veien ut til gravplassen, den annen på vei inn i byen. Jesus stopper, ser båren og den gråtende moren like etter, alene, og resten av følget bak. Han forstår situasjonen og blir fyllt av medlidenhet. Han sier to ord til moren som for å forberede henne på det forestående sjokk: Gråt ikke! og går så fram og rører ved båren.

I alminnelighet ville dette bli betraktet som en utilbørlig innblanding i en sakral handling, men vi vet fra Evangeliet at hans person utstrålte en selvfølgelig autoritet, slik at bærerne uten et ord setter båren ned. Og så gjør Jesus noe som må ha slått alle i følget med undring og kanskje med forferdelse: Han taler til den døde, til liket — han kaller det «unge mann» — og befaler det å stå opp. Og, sier teksten, den unge mannen satte seg opp og begynte å tale. Hva han sa, nevnes ikke, men vi kan jo undre oss over i vårt stille sinn hva han vel kan ha tenkt og sagt der han våknet opp på en likbåre i byporten omgitt av mange mennesker, etter å ha vært død. Og Jesus med sin fine taktfølelse gjør en siste gest: Han gir den unge mann tilbake til moren. Han vil ikke ha ham med seg som sin disippel. Det er ikke den unge mann han hadde medlidenhet med, men moren. Muligens har han tenkt på hvorledes hans egen mor om ikke så lenge ville være i den samme situasjon, og et spontant ønske om å gjøre denne ensomme enken den samme glede som han ville gjøre sin egen mor ved sin oppstandelse, har kanskje gjort seg gjeldende. I alle fall er det påfallende at Jesus, som nesten alltid forlanger en trosakt for å virke et mirakel, her opptrer med en spontan generøsitet uten betingelser av noen art. Den eneste beveggrunn Lukas gir oss, er Kristi egen *medlidenhetsfølelse*.

Og her står vi vel ved kjernen i hele Guds frelserplan for menneskene. For det er jo så at for å lære Gud å kjenne, eller for å utdype vårt kjennskap til ham, må vi henvende oss til *Kristus*: i ham blir det guddommelige tilgjengelig for oss. Drivkraften i Jesu handlemåte ved denne lille historiske episoden er hans egen godhet, det medmenneskelige som vi liker å kalle det i dag. Henvender vi oss til teologene for å få svar på vårt spørsmål om hvorfor Gud har villet frelse verden i det hele tatt, sier også de: Jo, fordi Guds vesen er kjærlighet, godhet. — Han har latt seg bevege av sin egen evige trang til å gjennomsyre alt og alle med sitt eget vesen. Det hadde stått ham fritt å handle annerledes, likesom det sto Jesus fritt å la likfølget i Nain dra uforstyrret videre. Alle som er vant til å lese Evangeliene er også vant til å ta de mange episoder i Kristi liv som uttrykk for kon-

krete illustrasjoner på noe evig og almengyldig, på Guds egen holdning overfor menneskene.

Jesus handlet ut fra sin egen impulsive godhet og medlidenhet den gang, ansikt til ansikt med en ham for så vidt ukjent gråtende mor og et ham ukjent lik. Senere gjennomfører han så det frelserverk han som Guds Sønn kom til verden for å fullføre, og som besto i at han alene, ved sitt liv og ved sin død på Golgata, gjeninnsatte *hele* menneskeheten i Guds vennskap. Og ikke nok med det, men ved å forene seg selv med menneskeheten ved selv å ta den menneskelige natur opp i sin guddommelige, har han gjort oss til ett med seg selv. Kristus er i dag og vil alltid være det, en av oss, og vi er gjennom dåpen blitt en del av ham.

Men hva blir konsekvensen av dette om ikke nettopp det at hans blikk hviler på oss dag og natt? Ikke utenfra og tilfeldig som i dagens Evangelium, men intimt, innenfra og konstant. Det opprører kanskje noen denne tanken på uavlatelig overvåking. Men det dreier seg ikke om noen «kontroll», men om omsorg. Kristus tenkte ikke, der han sto overfor enken og likbåren, som disiplene: Hvem har syndet, moren eller sønnen, at dette skulle skje? Han hadde selv sagt: Jeg er ikke kommet for å dømme, men for å frelse det som er tapt. Og det har han gjort en gang for alle på Golgata. Men som enkeltindivider har vi alle dette konstante behov for å bli reddet, fra oss selv, fra andre, fra det onde. Og det er dette blikk som vi så omsorgsfullt og årvåkent har hvilende på oss, ikke et granskende som ivrer etter å finne feil og fordømme. Hvorledes skulle da også noe slikt kunne forenes med den sannhet at Guds eget vesen er kjærlighet? Det blikk som hviler på oss og gjennomlyser oss, er et varsomt, dypt menneskelig og samtidig guddommelig omfattende blikk, som uttrykker et stående ønske om og vilje til å hjelpe. Det tilhører en som tålmodig avventer enhver liten tilnærmelse fra vår side for å finne en sjanse til å knytte oss stadig nærmere til ham selv! For vi er fri, som Gud er det, og blir ikke tvunget. Kjærligheten er fri og kan aldri erverves ved vold. Guds vesen og eneste lov er kjærlighet. Så lenge det er liv i oss, ser Kristus på oss, og på denne måten blir vi forstått innenfra, ut fra våre egne forutsetninger, slik at det ikke er et eneste øyeblikk vi kan si: Det er slutt, for meg er alt håp ute, jeg som har sveket igjen og igjen — Guds vennskap er ikke lenger for meg.

Det er! Gud ønsker oss velkommen til seg, ikke fordi vi er gode, men fordi *han* er god. La oss derfor trekke den lærdom av dagens Evangelium og av Det nye testaments tekster at hvor svart og håpløs situasjonen enn kan være, hvor forlatt vi måtte føle oss, har vi i virkeligheten Kristi omsorgsfulle blikk hvilende på oss.

Men der er også en forskjell mellom episoden i Nain og vår egen situasjon. Jesus, så lenge han var på jorden, øste av sin godhet i øyeblikket, og lindret den umiddelbare smerte han kom i berøring med. Nå, etter at hans frelserverk er endt og han har tatt skrittet over i Evigheten, arbeider han på lang sikt. Derfor er det ikke alltid lett å forstå at vi er gjenstand for den allmektige Guds uoppørilige omsorg. Vi tør vel ikke riktig si det, men hvor ofte kan vi ikke fristes til å tenke at hadde jeg nå vært Gud, ville jeg ha ordnet alt på en ganske annerledes og bedre måte. I virkeligheten er det slik at *vår* horisont er snever, at vi bare evner å fatte livet og situasjonen i bruddstykker og mangler enhver evne til å kunne forutse konsekvensene av alt som skjer.

De profundis

AV DAVID GASCOYNE

Her er jeg kastet ned
under det mørke gjenskin av en underverdens
døde soler — blant tørre sletter
som ingen tårer lesker,
med støv i munnen,
kastet ned av en mektig hånd,

den hånd som jeg elsker! Lysets Herre,
hvor din viljes arm er mørk, og som jern
din herskerfinger som har sendt meg hit!
Fjernt fra ditt ansikt forstår jeg intet,
men kysser hånden som har forvist meg

til disse siste årene, hvor jeg må lære
å kjenne fortvilelsens åpenbaring,
og finne blant alle sannhetens ruiner
det hårdeste fjell til grunnsten
for et alter og et ly for evighet.

(Til norsk ved Kate Austin Lund.)

Gud derimot, som inneslutter evigheten og allvitenskapen i sin egen person, har et fullstendig overblikk over hele verdenshistorien helt ned til minste detalj. Han er vel vitende om hva han vil, i stand til å få det til. Og det han vil, er udelt godt. Det går ut på å forene oss med ham selv i evigheten forat vi skal bli gjennomtrengt av den lykke som er hans.

Det er nødvendig for oss at vi av og til, ja ofte, løfter vårt indre blikk mot denne horisont, som når alt kommer til alt er den eneste betydningsfulle for oss: at vi er mennesker *underveis* — så lenge vi lever — til det egentlige, til det uendelige samfunn med Faderen, med Kristus og den Hellige Ånd, langt rykket bort fra alle problemer, angst, nervøsitet og uro. Og sannheten er at vi kan gå denne veien utelukkende fordi Kristus, som har gått den først, ser på oss, ønsker oss, og kjærlig legger alt til rette, slik at vi alltid er i stand til å gå veien bent fram. Og dersom vi forviller oss bort på små blindveier — og hvem gjør ikke det? — så er han der hele tiden med en ny plan for å føre oss tilbake på det rette spor.

Det han forlanger er at vi tror dette, forsøker å ta konsekvensen av det og frem for alt, *at vi har tillit til ham* og ikke bebreider ham at han ordner sakene så uforståelig — for ikke å si så dårlig! Denne tilliten tjener ham til ære og er det beste uttrykk for at vår egen logikk er i orden og at vi har en vilje til etter fattig evne å gi ham tilbake den kjærlighet han i virkeligheten lengter etter — illustrert ved de utrolige ytterligheter han gikk til og vitnet om i sitt eget liv i Palestina for snart 2000 år siden.

Under sitt besøk i Bergen skal så vidt vi erfarer, pater Gran også preke ved en høymessegudstjeneste i St. Pauls kirke. Så går reisen tilbake til klosteret i Caldey — tilbake til tausheten, i bønn, arbeid og studium.

BLIKK på TIDEN

Herren og tjeneren.

■ Hver lørdag leser vi i «Arbeiderbladet» Torolf Elster's mer eller mindre vellykkede forsøk på å skrive en velferdsstatens søndagsbetraktning, til av- og oppstivning av sosialdemokratiets ideologi. Det er en prosa som jevnlig gjennomstrømmes av megen sympatisk humanisme, og som søker å sette det dagsaktuelle inn i en litt større og dypere sammenheng. Forleden (14. september) gikk han løs på skillet mellom «arbeideren» og «funksjonæren», og i sin konklusjon skriver han — åpenbart uten noen form for motforestillinger — en setning som ihvertfall utfordrer et kristent instinkt, og følgelig et sekund lar oss føle den meget beskrevne og besnakkede «sekularisering» på pulsen:

«Ordet «funksjonær» — det har en klang av tjener. Ingen liker i våre dager å føle seg som tjener. Og det er i strid med vårt syn på mennesket å tenke på noen som tjener». (Vår uttalelse).

Nå tror vi at det allerede på et rent naturlig, folkepsykologisk plan utgjør en merkelig skjevhet og en dum fordom hos oss norske at vi knapt kan tenke oss de tjenende yrker som uttrykk simpelthen for kultur og overskudd, — som noe som har sin verdighet i seg selv. En britisk hovmester eller en københavnsk «tjener» (kelner) kunne lære oss at stands- og selvbevissthet godt kan omsettes i nettopp den perfekt utførte tjenende gjerning. Men siden Torolf Elster blir så høytidelig at han hever seg til selve menneskesynet, har vi ingen skrupler ved å følge ham dit, og sette fingeren på dette stykke stillferdig kristen livskunst som består i å hellige menneskelivet ved nettopp å forvandle det til tjeneste — Gudstjeneste og neste-tjeneste. Barnelærdommen forkaster håndfast de store, «som hersker over sine folk», og sier: «Slik skal det ikke være blant dere, men den største blant dere skal være som den yngste, og den øverste som den som tjener». Og bak disse ordene står der En som hadde ikke bare en guddommelig, men en menneskelig rett til å si dem, fordi han også sa: «Jeg er selv som en tjener blant dere».

Vi tror at en verden uten det tjenersinn, uten det tjenestens kall som kristendommen har lagt inn i menneskelivet, er en hard og ubeboelig verden — trygder og 48-timers-uke tiltross. Og vi tror at nettopp arbeiderbevegelsen, som da vitterlig er båret frem av så megen offer- og tjenestevillighet overfor medmennesker, bør se nøye på de verdier den kaster overbord i sin nuværende ideologiske tørketid. Vi vet ikke om Torolf Elster synes det er i tråd med det «syn på mennesket» han

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

omtaler, når sykesøstrene her i landet visstnok stadig oftere, på faglige Landsmøter, ønsker titalen «søster» byttet ut med titalen «frøken». Men tendensen synes oss å være den samme: Det er ikke noe sosialt fremskritt, det er et tap i menneskelighet når yrket forherliges på kallets og tjenestens bekostning. For de to kan vi ikke unnvære.

Tvilsom interesse.

■ Ordenssøstrene — eller som det heter i tidens mer pseudo-romantiske ordbruk: «nonnene» — er for tiden in the public eye. Fra de engelsktalende land kommer filmer og bestsellere hvor søstrenes folderike og fotofristende gevanter opptrer i alle mulige og umulige sammenhenger: Nonner som «hopper over muren» (Monica Baldwin), nonner som strander på en sydhavsøy («Hva nå, Mr. Allison?»), nonner som forteller sin «story» (Kathryne Hulme). Hva bøkene angår er vi jo kommet ett eller to skritt bort fra århundreskiftets gruvekkende protestantiske hetsbrosjyrer om «den bortløpne nonne» og hva hun hadde vært igjennom. Men den nye, respektable «saklighet» overfor ordenslivet har også sine fallgruber: De som blir i klosterne, fordi de der — og der alene — kan virkeliggjøre sine egentlige kall, skriver sjelden bestsellere (Thomas Merton er en berømt unntagelse som bekrefter regelen). Hvilket skulle være en antydning om at «reportasjene» fra klosterfellene ofte i skuffende grad savner forståelse for kjernen i denne livsformen. Den ofte overflatiske og materielt «riktige» fremstillingen forteller fremfor alt at den stammer fra et menneske som forlot klosteret nettopp av manglende evne til innlevelse i selve poenget ved denne ekstreme livsformen.

K.V.

«Mot naturen» er jo dette livet ikke, slik som en forferdet yrkeskvinne skriver i sin anmeldelse av Kathryne Hulme's «Nonnens historie» i en av middagsavisene. Men ex-nonnene — deres lovformelige utreden av klosteret uførtalt — får ta noe av skylden for feilinntrykket: de — eller deres fikse foreleggere — har forflyktiget dette livets overnaturlige forutsetninger hinsides gjennomsnittsleserens begripelse i en verden som vår. Det gir ganske sikkert store og innbringende opplagstall. Men det gir ingen dypere kontakt med sakens grunn og egentlige berettigelse.

Ukritisk om kritikk.

■ Vår velredigerte lutherske kollega «Vår Kirke», som representerer et forsiktig og urbant smil i Indremisjonens ellers strenge og gammelmodig utstyrte presse, har nylig gjennomgått en diskret «ansiktsløftning» og har blant annet fått en ny spaltist, pastor Ole Severud. Under den truede titalen «Dagens lille stikk» kåserer han med lettflytende penn om løst og fast i den kirkelige aktualitet. Nylig (14. september) forskrekket han oss ettertrykkelig. Med utgangspunkt i den faste, kvalifiserte offentlige kritikk som blir konserterende kunstnere, teaterforestillinger, radioutsendelser m.v. tildel, etterlyser han en saklig — prekenkritikk.

Nå har det aldri vært katolsk skikk å legge ensidig vekt på «Ordet» og forkynnensens teologi, men i et Ordets kirkesamfunn som det lutherske venter vi jo spontant en enda skarpere reaksjon enn vår egen, overfor en tanke som forekommer oss usedvanlig profan. Den «tekniske» kritikk som en preken kan utsettes for i et praktisk-teologisk seminar forutsetter jo nettopp en situasjon som er kunstig og Guds

RADIO

spørsmål og svar

Ved pastor Edvard Vogt.

Pastor Edvard Vogt besvarer tilsendte spørsmål i forbindelse med religion og moral i en norsk sending over Vatikanets Radio den fjerde onsdag i hver måned. Sendingene finner sted kl. 16.45 over bølglengdene 19.84, 25.67, 31.10 og 41.20 meter. Adressen er: Vatikanets Radio, Vatikanet.

TRO OG VITEN

• En student ved Oslo Universitet har sendt oss det følgende spørsmål: «I DERES ARTIKKEL I DAGBLADETS ENQUETE «JEG TROR» FOREKOMMER DET MEG AT DE OVERDRIVER HVA VI KAN VITE PÅ DE RELIGIØSE OMRÅDER. KANSKE DE KUNNE FORKLARE LITT NÆRMERE HVA DE MENER ER FORHOLDET MELLOM TRO OG VITEN?»

Ords forkynnelse fremmed: Dén er nettopp ikke den «kerygmatiske» situasjon som den kirkelige preken forutsetter, da presten — mer eller mindre tjenende og formidlende — er medium for en Helligåndens gjerning i sinnene. Å utsette denne forkynnelse — hvor menneskelig begrensning og Åndens mysterium inngår en så udefinierbar og uoversiktlig forbindelse — for systematisk kritikk, synes oss ikke bare å være en underkjennelse av hva en preken egentlig er i den kristne tradisjon. Det gir også et feilaktig begrep om hva en kirkelig gudstjeneste er, og med hvilket sinnelag den kristne rettelig går til «hørelsen» av Guds Ord. Ikke som til en prestasjon (den uteblir jo — dessverre! — oftest). Men som til et mysterium ingen kyndig kritikk vil kunne vurdere eller avdekke: Guds tales vei gjennom menneskers ord til den individuelle sjels skjulte behov.

Katolsk sjokkbehandling.

■ «Catholic shocker» — katolsk «sjokk-behandler» — kalte en amerikansk avis Graham Greene etter at hans nyeste drama — «Drivhuset» — hadde hatt ur-premiere på Broadway. Om ikke våre informasjoner svikter, så skulle «Drivhuset», når dette leses, nettopp hatt premiere på Nationaltheatret i Oslo og ellers foreligge trykt i «Gyldendals Grønne» skuespillserie, fortreffelig oversatt av Peter Magnus. Tirsdag tas det opp til behandling i Katolsk Forum, sammen med et par andre av sesongens teaterbegivenheter.

Og Greene har faktisk også denne gang litt av et «sjokk» i bakhånd. Sist forarget han våre kritikere og en del av publikum med «Det siste rummet» hvor han med utpreget og følbart brodd gikk løs på den hensynsløse egoismen som så ofte skjuler seg bak de flatterende idéer om frihet man ofte begrunner skilsmissemiddelet. Den gang spiller han hele sin melankolske ironi ut mot den rasjonalistiske vantroen, og åpner en smal, paradoksal dør inn mot det som en franskmann har kalt «troens skjønne risiko» — *le beau risque de la foi*. I en litteraturdebat som i øyeblikket konsentrerer seg om graden av realisme i virkelighetsskildringer fra Handelshøgskolen i Bergen, kan det kanskje virke friggjørende å se Greene hvelve en høy håpets himmel over skjebner som rummer all den sinnets tørke vår tids frafall kan legge inn i et menneskeliv. Forandring fryder — og forarger?

Fr. Candidus.

Troen utfyller vår viten der hvor vår egen erfaring ikke strekker til. Jeg tror derfor ikke på Guds eksistens og jeg tror ikke at jorden er rund. Jeg tror heller ikke på årsaksloven, på verdens objektivitet eller på eksistensen av menneskelig godhet og ondskap. Dette er ting jeg vet, ikke ting jeg tror på andres autoritet. Det er ting jeg selv har erfart eller ting jeg med absolutt sikkerhet kan slutte fra erfaringen.

Ikke alle er i stand til å følge den vitenskapelige vurdering av åndelige realiteter som berettiger oss til å slutte at menneskets sjel er udødelig. På samme måte er det få som klarer å følge Einsteins bevis for at $e = mc^2$. Begge disse sannheter ligger innenfor vitenskapens område; men de av oss som ikke har den fornødne utdannelse må i praksis anerkjenne dem på autoriteters ord. Tro blir imidlertid først en absolutt nødvendighet overfor de realiteter som ligger utenfor mulighetene for erfaring i denne verden. Dersom Gud skulle ha noe å meddele oss om slike realiteter, er det ikke usannsynlig at han ved samme leilighet også ville komme med autorative utsagn om moral og om andre livsviktige naturlige sannheter, slik at alle kan bli stilt på like linje med filosofene. Men dette forhindrer ikke at der er et skarpt skille mellom det som kan vites og det som må tros — et skille som er identisk med det absolutte skille mellom de naturlige realiteter med deres virkninger og årsaker (heriblant Gud som Skaper) på den ene side og de guddommelige realiteter på den andre.

• Spørsmålet fortsetter: «OM TROEN KAN GIS ET SÅ RASJONELT GRUNNLAG SOM DET DE ANTYDER, ER DET MERKELIG AT INGEN HAR HØRT OM DETTE FØR?»

Vår korrespondents forundring skyldes at Descartes' og Kants vilkårlige skepsis har regjert nesten eneveldig i vår hjemlige kulturkrets både innenfor og utenfor den kristne leir. Selv det å påstå at det er absolutt sikkert at to og to er fire kan nå bli betraktet som en såre stor enfoldighet. Det er likevel et faktum at utenfor disse trange filosofiske skoler er det et stort antall viktige sannheter om moral og religion som alle menneskehetens tenkere mer eller mindre klart har erkjent, uavhengig av deres forhold til en Guds åpenbaring. De personer som betror oss at de ikke bygger på erfaring og logikk, men på sin egen fremragende fantasi og intuisjon eller, som sofistene og epikurerne, på sine innvillers interessante diktat, er selvsagt ikke inkludert blant disse tenkere.

• Videre. «OG JESU EGET BUDSKAP ER JO ADKILLIG VANSKELIGERE Å FORSTA?»

Uten tvil. Derfor er det av stor betydning å erkjenne hvor grensen går mellom det vi kan vite og det som er «Jesu eget budskap», — det som er den egentlige Åpenbaring. Jesus kom nemlig også for å bekrefte, rense og oppfylle naturlige sannheter, for derved å skape et grunnlag for en rett tro på hans egentlige budskap.

En av disse naturlige sannheter sier oss at fordi en årsak er mere enn sin virkning, må Gud som har nedlagt rettferdighetens prinsipper i våre hjerter, også selv være rettferdig. Han vil folgelig belønne oss for det gode vi gjør og straffe oss for det onde. Fordi vi har sett eksempler på godhet blant menneskene, vet vi på samme måte at Gud er uendelig god og vil tilgi oss såfremt vi etter å ha handlet mot hans vilje, angrer, ber om tilgivelse og gjør bot. Når disse betingelser oppfylles, innsetter Guds tilgivelse oss i den samme stilling i forhold til ham som vi hadde før den begåtte synd. En annen naturlig sannhet anerkjent på mer eller mindre dekkende

BLIKK på TIDEN

Herren og tjeneren.

■ Hver lørdag leser vi i «Arbeiderbladet» Torolf Elster's mer eller mindre vellykkede forsøk på å skrive en velferdsstatens søndagsbetraktning, til av- og oppstivning av sosialdemokratiets ideologi. Det er en prosa som jevnlig gjennomstrømmes av megen sympatisk humanisme, og som søker å sette det dagsaktuelle inn i en litt større og dypere sammenheng. Forleden (14. september) gikk han løs på skillet mellom «arbeideren» og «funksjonæren», og i sin konklusjon skriver han — åpenbart uten noen form for motforestillinger — en setning som ihvertfall utfordrer et kristent instinkt, og følgelig et sekund lar oss føle den meget beskrevne og besnakkede «sekularisering» på pulsen:

«Ordet «funksjonær» — det har en klang av tjener. Ingen liker i våre dager å føle seg som tjener. Og det er i strid med vårt syn på mennesket å tenke på noen som tjenere». (Vår uthevelse).

Nå tror vi at det allerede på et rent naturlig, folkepsykologisk plan utgjør en merkelig skjevhet og en dum fordom hos oss norske at vi knapt kan tenke oss de tjenende yrker som uttrykk simpelthen for kultur og overskudd, — som noe som har sin verdighet i seg selv. En britisk hovmester eller en københavnsk «tjener» (kelner) kunne lære oss at stands- og selvbevissthet godt kan omsettes i nettopp den perfekt utførte tjenende gjerning. Men siden Torolf Elster blir så høytidelig at han hever seg til selve menneskesynet, har vi ingen skrupler ved å følge ham dit, og sette fingeren på dette stykke stillferdig kristen livskunst som består i å hellige menneskelivet ved nettopp å forvandle det til tjeneste — Gudstjeneste og neste-tjeneste. Barnelærdommen forkaster håndfast de store, «som hersker over sine folk», og sier: «Slik skal det ikke være blant dere, men den største blant dere skal være som den yngste, og den øverste som den som tjener». Og bak disse ordene står der En som hadde ikke bare en guddommelig, men en menneskelig rett til å si dem, fordi han også sa: «Jeg er selv som en tjener blant dere».

Vi tror at en verden uten det tjenersinn, uten det tjenestens kall som kristendommen har lagt inn i menneskelivet, er en hard og ubeboelig verden — trygder og 48-timers-uke tiltross. Og vi tror at nettopp arbeiderbevegelsen, som da vitterlig er båret frem av så megen offer- og tjenestevillighet overfor medmennesker, bør se nøye på de verdier den kaster overbord i sin nuværende ideologiske tørketid. Vi vet ikke om Torolf Elster synes det er i tråd med det «syn på mennesket» han

omtaler, når sykesøstrene her i landet visstnok stadig oftere, på faglige Landsmøter, ønsker tiltalen «søster» byttet ut med titelen «frøken». Men tendensen synes oss å være den samme: Det er ikke noe sosialt fremskritt, det er et tap i menneskelighet når yrket forherliges på kallets og tjenestens bekostning. For de to kan vi ikke unnvære.

Tvilsom interesse.

■ Ordenssøstrene — eller som det heter i tidens mer pseudo-romantiske ordbruk: «nonnene» — er for tiden in the public eye. Fra de engelsktalende land kommer filmer og bestsellere hvor søstrenes folderike og fotofristende gevanter opptrer i alle mulige og umulige sammenhenger: Nonner som «hopper over muren» (Monica Baldwin), nonner som strander på en sydhavsvøy («Hva nå, Mr. Allison?»), nonner som forteller sin «story» (Kathryne Hulme). Hva bøkene angår er vi jo kommet ett eller to skritt bort fra århundreskiftets gruvekkende protestantiske hetsbrosjyrer om «den bortløpne nonne» og hva hun hadde vært igjennem. Men den nye, respektfulle «saklighet» overfor ordenslivet har også sine fallgruber: De som blir i klostrene, fordi de der — og der alene — kan virkeliggjøre sine egentlige kall, skriver sjelden bestsellere (Thomas Merton er en berømt unntagelse som bekrefter regelen). Hvilket skulle være en antydning om at «reportasjene» fra kloster-sellene ofte i skuffende grad sanner forståelse for kjernen i denne livsformen. Den ofte overflatiske og materielt «riktige» fremstillingen forteller fremfor alt at den stammer fra et menneske som forlot klosteret nettopp av manglende evne til innlevelse i selve poenget ved denne ekstreme livsformen.

K.V.

«Mot naturen» er jo dette livet ikke, slik som en forferdet yrkeskvinne skriver i sin anmeldelse av Kathryne Hulme's «Nonnens historie» i en av middagsavisene. Men ex-nonnene — deres lovformelige utreden av klosteret ufortalt — får ta noe av skylden for feilinntrykket: de — eller deres fikse forleggere — har forflyktiget dette livets overnaturlige forutsetninger hinsides gjennomsnittsleserens begripelse i en verden som vår. Det gir ganske sikkert store og innbringende opplagstall. Men det gir ingen dypere kontakt med sakens grunn og egentlige berettigelse.

Ukritisk om kritikk.

■ Vår velredigerte lutherske kollega «Vår Kirke», som representerer et forsiktig og urbant smil i Indremisjonens ellers strenge og gammelmodig utstyrte presse, har nylig gjennomgått en diskret «ansiktsløftning» og har blant annet fått en ny spaltist, pastor Ole Severud. Under den truende titelen «Dagens lille stikk» kåserer han med lettflytende penn om løst og fast i den kirkelige aktualitet. Nylig (14. september) forskrekket han oss ettertrykkelig. Med utgangspunkt i den faste, kvalifiserte offentlige kritikk som blir konserterende kunstnere, teaterforestillinger, radioutsendelser m.v. tildel, etterlyser han en saklig — prekenkritikk.

Nå har det aldri vært katolsk skikk å legge ensidig vekt på «Ordet» og forkynnensens teologi, men i et Ordets kirkesamfunn som det lutherske venter vi jo spontant en enda skarpere reaksjon enn vår egen, overfor en tanke som forekommer oss usedvanlig profan. Den «tekniske» kritikk som en preken kan utsettes for i et praktisk-teologisk seminar forutsetter jo nettopp en situasjon som er kunstig og Guds

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

RADIO

spørsmål og svar

Ved pastor Edvard Vogt.

Pastor Edvard Vogt besvarer tilsendte spørsmål i forbindelse med religion og moral i en norsk sending over Vatikanets Radio den fjerde onsdag i hver måned. Sendingene finner sted kl. 16.45 over bølglengdene 19.84, 25.67, 31.10 og 41.20 meter. Adressen er: Vatikanets Radio, Vatikanet.

TRO OG VITEN

• En student ved Oslo Universitet har sendt oss det følgende spørsmål: «I DERES ARTIKKEL I DAGBLADETS ENQUETE «JEG TROR» FOREKOMMER DET MEG AT DE OVERDRIVER HVA VI KAN VITE PÅ DE RELIGIØSE OMRÅDER. KANSKE DE KUNNE FORKLARE LITT NÆRMERE HVA DE MENER ER FORHOLDET MELLOM TRO OG VITEN?»

Ords forkynnelse fremmed: Den er nettopp ikke den «kerygmatiske» situasjon som den kirkelige preken forutsetter, da presten — mer eller mindre tjenende og formidlende — er medium for en Helligåndens gjerning i sinnene. Å utsette denne forkynnelse — hvor menneskelig begrensning og Åndens mysterium inngår en så udefinerbar og uoversiktlig forbindelse — for systematisk kritikk, synes oss ikke bare å være en underkjennelse av hva en preken egentlig er i den kristne tradisjon. Det gir også et feilaktig begrep om hva en kirkelig gudstjeneste er, og med hvilket sinnelag den kristne rettelig går til «hørelsen» av Guds Ord. Ikke som til en prestasjon (den uteblir jo — dessverre! — oftest). Men som til et mysterium ingen kyndig kritikk vil kunne vurdere eller avdekke: Guds tales vei gjennom menneskers ord til den individuelle sjels skjulte behov.

Katolsk sjokkbehandling.

■ «Catholic shocker» — katolsk «sjokk-behandler» — kalte en amerikansk avis Graham Greene etter at hans nyeste drama — «Drivhuset» — hadde hatt ur-premiere på Broadway. Om ikke våre informasjoner svikter, så skulle «Drivhuset», når dette leses, nettopp hatt premiere på Nationaltheatret i Oslo og ellers foreligge trykt i «Gyldendals Grønne» skuespillserie, fortreffelig oversatt av Peter Magnus. Tirsdag tas det opp til behandling i Katolsk Forum, sammen med et par andre av sesongens teaterbegivenheter.

Og Greene har faktisk også denne gang litt av et «sjokk» i bakhånd. Sist forarget han våre kritikere og en del av publikum med «Det siste rummet» hvor han med utpreget og følbart brodd gikk løs på den hensynsløse egoismen som så ofte skjuler seg bak de flatterende idéer om frihet man ofte begrunner skilsmissemis med. Dønnegang spiller han hele sin melankolske ironi ut mot den rasjonalistiske vantroen, og åpner en smal, paradoksal dør inn mot det som en franskmann har kalt «troens skjønne risiko» — *le beau risque de la foi*. I en litteraturdebatt som i øyeblikket konsentrerer seg om graden av realisme i virkelighetsskildringer fra Handelshøgskolen i Bergen, kan det kanskje virke frigjørende å se Greene hvelve en høy håpets himmel over skjebner som rummer all den sinnets tørke vår tids frafall kan legge inn i et menneskelig. Forandring fryder — og forarger?

Fr. Candidus.

Troen utfyller vår viten der hvor vår egen erfaring ikke strekker til. Jeg tror derfor ikke på Guds eksistens og jeg tror ikke at jorden er rund. Jeg tror heller ikke på årsaksloven, på verdens objektivitet eller på eksistensen av menneskelig godhet og ondskap. Dette er ting jeg vet, ikke ting jeg tror på andres autoritet. Det er ting jeg selv har erfart eller ting jeg med absolutt sikkerhet kan slutte fra erfaringen.

Ikke alle er i stand til å følge den vitenskapelige vurdering av åndelige realiteter som berettiger oss til å slutte at menneskets sjel er udødelig. På samme måte er det få som klarer å følge Einsteins bevis for at $e = mc^2$. Begge disse sannheter ligger innenfor vitenskapens område; men de av oss som ikke har den fornødne utdannelse må i praksis anerkjenne dem på autoritetens ord. Tro blir imidlertid først en absolutt nødvendighet overfor de realiteter som ligger utenfor mulighetene for erfaring i denne verden. Dersom Gud skulle ha noe å meddele oss om slike realiteter, er det ikke usannsynlig at han ved samme leilighet også ville komme med autorative utsagn om moral og om andre livsviktige naturlige sannheter, slik at alle kan bli stilt på like linje med filosofene. Men dette forhindrer ikke at der er et skarpt skille mellom det som kan vites og det som må tros — et skille som er identisk med det absolutte skille mellom de naturlige realiteter med deres virkninger og årsaker (heriblant Gud som Skaper) på den ene side og de guddommelige realiteter på den andre.

• Spørsmålet fortsetter: «OM TROEN KAN GISET SA RASJONELT GRUNNLAG SOM DET DE ANTYDER, ER DET MERKELIG AT INGEN HAR HØRT OM DETTE FØR?»

Vår korrespondents forundring skyldes at Descartes' og Kants vilkårlige skepsis har regjert nesten eneveldig i vår hjemlige kulturkrets både innenfor og utenfor den kristne leir. Selv det å påstå at det er absolutt sikkert at to og to er fire kan nå bli betraktet som en såre stor enfoldighet. Det er likevel et faktum at utenfor disse trange filosofiske skoler er det et stort antall viktige sannheter om moral og religion som alle menneskehetens tenkere mer eller mindre klart har erkjent, uavhengig av deres forhold til en Guds åpenbaring. De personer som betror oss at de ikke bygger på erfaring og logikk, men på sin egen fremragende fantasi og intuisjon eller, som sofistene og epikurerne, på sine innvillers interessante diktat, er selvsagt ikke inkludert blant disse tenkere.

• Videre. «OG JESU EGET BUDSKAP ER JO ADSKILLIG VANSKELIGERE Å FORSTÅ?»

Uten tvil. Derfor er det av stor betydning å erkjenne hvor grensen går mellom det vi kan vite og det som er «Jesu eget budskap», — det som er den egentlige åpenbaring. Jesus kom nemlig også for å bekrefte, rense og oppfylle naturlige sannheter, for derved å skape et grunnlag for en rett tro på hans egentlige budskap.

En av disse naturlige sannheter sier oss at fordi en årsak er mere enn sin virkning, må Gud som har nedlagt rettferdighetens prinsipper i våre hjerter, også selv være rettferdig. Han vil følgelig belønne oss for det gode vi gjør og straffe oss for det onde. Fordi vi har sett eksempler på godhet blant menneskene, vet vi på samme måte at Gud er uendelig god og vil tilgi oss såfremt vi etter å ha handlet mot hans vilje, angrer, ber om tilgivelse og gjør bot. Når disse betingelser oppfylles, innsetter Guds tilgivelse oss i den samme stilling i forhold til ham som vi hadde før den begåtte synd. En annen naturlig sannhet anerkjent på mer eller mindre dekkende

BISKOPSKIFTE I SVERIGE

*Biskop dr. Johannes Erik Müller nedlegger hyrdestaven etter
34 års virke som overhyrde*

Søndag 29. september lød biskopshymnen «Ecce Sacerdos magnus» Sveriges gamle, høyreiste katolske Overhyrde, Hans Eksellense biskop dr. Johannes Erik Müller, for siste gang i møte i St. Eriks-kyrkan i Stockholm. Etter 34 års bispegjering i utrettelig slit for sin Kirke og sin hjord i vårt naboland, skulle søndagens pontifikalmesse bli den verdige avslutning på et livsverk som det står den største respekt av. I trygg forvisning om å ha innløst de forventninger Den hellige stol stillet til ham som nyutnevnt Apostolisk Vikar for Sverige i 1923, kunne han nå, nær 80 år gammel, legge hyrdestaven ned og omsider unne seg et velfortjent otium.

Det var den 9. juli i år at Den hellige stol imøtekom biskop Müllers søknad om å få tre tilbake som overhyrde for Stockholms Katolske Bispedømme for å la seg etterfølge i embedet av Hans Eksellense biskop K. Ansgar Nelson, som siden 1947 hadde stått ved hans side som coadjutor med suksesjonsrett.

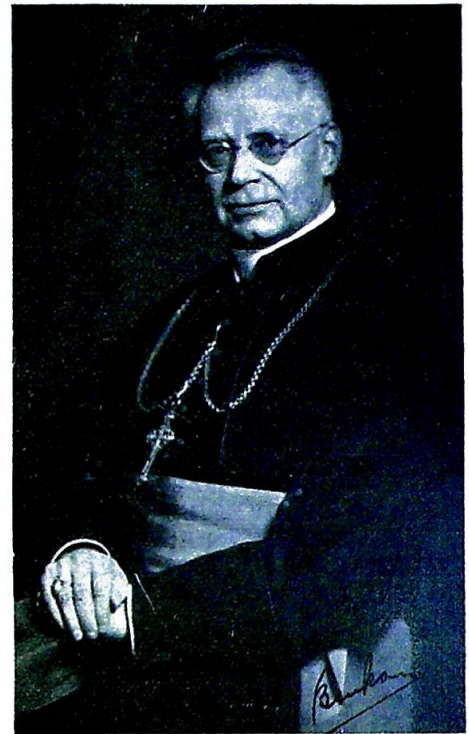
«Biskop Müllers livsverk», skriver vår danske kollega, Katolsk Ugeblad, i anledningen av hans avskjed, «har vært å gjenreise fedrenes kirke i Sverige, og dette arbeide har han virket utrettelig for gjennom 34 år, uten å la seg slå ned av vanskeligheter og skuffelser som uvegerlig måtte møte ham. Sveriges katolikker står da også fulle av ærbødighet og den dypeste takknemlighet overfor sin gamle biskop... Han har utført et storverk hvis like man skal søke lenge etter».

Hans Eksellense biskop K. Ansgar Nelson, som 11. august 1947 ble utnevnt til biskop coadjutor med rett til å etterfølge biskop Müller på bispestolen i Stockholm. Sveriges nye katolske Overhyrde er født i Frederiksværn i Danmark 1. oktober 1906 og trådte etter sin konversjon i Amerika inn i Benediktinerordenen. Han ble presteviet 1937, og virket før sin bispevigsel 1947 som professor ved et av ordenens kollegier i U.S.A. I de ti år han har stått ved sin forgjengers side har han ved sitt elskelige vesen og fine takt forlengst vunnet seg en solid plass i svenske katolikkens hjerter.

måte av alle folk, er at takknemlighet, ydmykhet og offervillighet er de innstillinger som best uttrykker det faktum at skapningen skylder sin Skaper alt. De er følgende også de innstillinger som representerer den menneskelige fullkommenhet når de fører til handlinger som oppfyller alle vår naturs lover.

Alt dette er naturlig moral og naturlig religion. I den grad de hedenske religioner har unngått å bli preget av overtro og lidenskap, gir alle uttrykk for disse naturlige sannheter. Det er ikke her troens spørsmål ligger. Dette oppstår først overfor den mulighet at Gud kanskje har gitt oss noe mere enn disse naturlige sannheter: en religion som ikke bare er et fullkomment uttrykk for «Loven», men også er Guds egen åpenbaring av sitt eget

Eksellense Hans biskop dr. J. E. Müller som med sine snart 80 år med verdighet kan nyte sitt otium.

Vi vil gjerne uforbeholdent slutte oss til disse ord og føye til vår egen beundring og ærbødighet for biskop dr. Müllers innsats. Han kom fra et fremmed land til et folk som historisk sett gjennom Reformasjonen var blitt en stormakt. På Moderkirkens stolte tradisjoner i dette folk hadde reist seg så å si selve Protestantismens høyborg. Og da den 46 år gamle prelat fra det erkekatolske Bayern i 1923 kom til sitt virkefelt i Sverige, sløret fremdeles et nett av inette fordommer til for det disse tradisjoner egentlig innebar og for det lys og den lære Moderkirken uforandret er bæreren av om den er synlig eller usynlig til stede. Det er i enestående grad biskop Johannes Erik Müllers fortjeneste at situasjonen i vårt naboland i så henseende er en annen. Omkring hans høyreiste lederskikkelse, sliteren og kirkefyrsten, har samlet seg et presteskap og en hjord som i antall er mangedobbelte. Og «fedrenes Kirke» i Sverige har igjen fått et ansikt som forteller om at den ikke bare er gjenoppstått og tålt, men at den er i blomstring og er velsett.

I. H. K.

innerste vesen, — en religion som gir oss en vei til deltagelse i Guds eget liv. Har vi søkt denne åpenbaring og omsider funnet den — vil vi da forme vårt liv etter de guddommelige realiteter åpenbaringen viser oss? Et ja til dette spørsmål gir oss grunnlaget for den bønn til Gud som vil gi oss troens gave.

Edvard D. Vogt.

BØNNENS APOSTOLAT

— OKTOBER: Bønn om utholdenhetens nåde for dem som lider forfølgelse for troens skyld. — For Kirkens misjonsorganisasjoner.

NATTVERD OG MESSE

Carl Fr. Wisløff: *Nattverd og Messe*, en studie i Luthers teologi, Lutherstiftelsens Forlag, Oslo 1957.

Det ligger en dyp tragikk i det historiske og fremdeles aktuelle faktum at Den hellige nattverd, istedenfor å samle alle kristne i minnet om Kristi offerdød, siden det det 16. århundre er blitt et splittelsens tegn: Den tradisjonelle katolske nattverdslære og -praksis som hadde stått uforandret og uanfektet (bortsett fra en enkelt manns dissens: Berengar, ca. 1050), ble angrepet av Luther, Calvin og Zwingli, som dessuten innbyrdes på det skarpeste bekjempet hverandres nye nattverdsforklaringer.

Det er innlysende at de katolske apologeter og kirkemøtet i Trient først og fremst måtte formulere og hevde den tradisjonelle lære. Nå har imidlertid etter 4 århundrer kampens bølge lagt seg litt, og tiden er kommet da vi katolikker kan og må spørre oss: Var der på Luthers tid i det katolske fromhetsliv kanskje visse ensidigheter, overdrivelser, utglidninger, misbruk i forbindelse med nattverdets sakrament? Og har disse spilt en rolle, muligens en avgjørende rolle, i Luthers heftige reaksjon mot messeofferet?

I sin meget velskrevne studie *Nattverd og Messe* påviser rektor Carl Fr. Wisløff at Luthers nattverdslære (: altergang, ikke offer) henger konsekvent sammen med de andre grunntanker i Luthers teologi: Ut fra sitt prinsipp «Skriften alene» forkaster Luther den levende Kirkes tradisjon (kirkefedrenes og liturgiens tekster som taler om et offer). Og ut fra sitt prinsipp «Troen alene» forkaster han de gode gjerninger.

Det virket påfallende på anmelderen hvor ofte de anførte sitater og resonnementer gjenspeiler Luthers pessimistiske sjeleholdning og hans kamp mot angsten for «den strenge vrede Gud» (f.e. ss. 29, 48, 122—123).

Når det gjelder gjengivelsen av den katolske lære, viser forfatteren en velgjørende objektivitet og en imponerende belesthet. Han lar de klassiske teologer som Thomas av Aquino og Bellarmin komme til ordet, og anfører ledende moderne katolske liturgikere som Casel og Jungmann. Pave Pius XII's liturgi-ensyklika *Mediator Dei* blir omtalt, og et sted (s. 143) korrigerer og supplerer Wisløff endog sin egen tolkning av et avsnitt fra ensyklikaen i en tidligere tidsskriftartikkel.

Boken er et gedigent vitenskapelig verk, og en mer detaljert omtale hører hjemme i fagtidsskriftene. Men det skal her allikevel slås fast at særlig innledningskapitlet og de to siste avsnitt (Ekskurs om elevasjonen — Liturgiske konsekvenser) kan være fengslende stoff for enhver teologisk interessert leser, og de anbefales særlig for liturgiske studiekretser.

Dr. Gerard Vranken.

Mennesket og utviklingen

Professor i anatomi ved Oslo universitet, dr.med. Johan Torgersen, utga siste vinter en bok med tittelen «Mennesket, vidunder- og problembar i livets historie» (Aschehougs forlag). Boken ga støtet til en hissig og følelsesbetont diskusjon. Det kan vel ikke nektes at selve emnet, spørsmålet om menneskets stilling i forhold til annet liv på jorden, og spesielt i forhold til dyrerekken, har tendens til å fremkalle følelsesreaksjoner. Begrepet «dyr» er i vår bevissthet altfor meget koplet sammen med betegnelsen «dyrisk» som noe lavtliggende og avskrekkende — merkelig nok forresten, i betraktning av alle de elskelige arter og former av dyr som har fulgt mennesket gjennom tykt og tynt til alle tider.

Da Darwin i sin tid lanserte læren om at mennesket utgjorde et ledd i en sammenhengende utvikling av zoologiske arter, fikk dette uhyre stor betydning, ikke bare faglig, men generelt, og ikke minst ved den sjokkvirkning læren fikk for religiøs tenkning og for individuelle menneskers livsanskuelse og tro. Utviklingslæren, muligheten for at mennesket skulle ha «forfedre» i dyrerekken, ansåes nemlig uforenlig med den kristne lære om skapelsen.

Når mennesker mister sin kristne tro på grunn av vitenskapelige funn og fakta, dreier det seg vel ofte om en rasjonalisering fra menneskets side, et forsøk på å forklare og begrunne et frafall som alt er skjedd av irrasjonelle grunner, og derpå søkes underbygget. Men det er ikke tvil om at darwinismen kom til å bety et foruroligende tankekors for mange mennesker. Også før i historien klemtet fiender med døds klokke over kristendommen fordi naturvitenskapen gjorde et sprang på sitt område, som synes å sprengte i stykker gamle bibelske forestillinger. Og kristendommens forsvarere reiste seg i bitter kamp mot vitenskap som syntes å tre troen for nær. Men når kampens hete er omme, viser det seg om igjen og om igjen det samme — tro og viten kolliderer aldeles ikke når de fattes ut fra sine sanne forutsetninger.

Darwinismen syntes å kolliderer med den kristne lære om skapelsen. Men hva er da skapelse? Prof. Torgersen nevner i sin bok et sted tanken om at «verden og mennesket er blitt til ved en utvikling, og ikke ved en skapelse» som en sen frukt av menneskelig erkjennelse. Kanskje kan det sies slik at darwinismen ble årsaken til en dypere erkjennelse av hva skapelse er. Utviklingens lange perspektiv over skapelsesprosessen krenker ikke på noen måte overbevisningen om Guds inngripen og plan i det hele. Ikke minst gjennom lesningen av prof. Torgersens instruktive bok, får man inntrykk av nettopp planmessigheten, og til dens forklaring har vitenskapen foreløpig bare hypoteser når det gjelder de merkelige sprang i utviklingsrekken — de s.k. mutasjoner — som frembringer nye livsformer og dyrearter.

I den pavelige encyklika «Humani generis» fra 1950 omtales utviklingslæren som et foreløpig åpent spørsmål med hensyn til menneskets legemlige utvikling fra andre levende arter. Derimot er overbevisningen om at menneskesjelen i hvert enkelt tilfelle frembringes ved en direkte skaperakt av Gud, en fastslått trossannhet.

Prof. Torgersens bok er ikke egentlig lettlest, og der er mange filosoferinger inn på mange svevende områder, som kan falle en tungt for brystet, men det fond av viten på de eksakte områder, som forfatteren lar en få del i, er imponerende, og stoffet er lagt fram med stor fantasi og kraft som er egnet til både å gripe og bevege.

Borghild Krane.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 8. oktober kl. 20:

FRA TEATRETS VERDEN ved pater H. Rieber-Mohn.

Tirsdag 15. oktober kl. 20:

KUNST OG VIRKELIGHETSOPPFATNING ved Ørnulf Ranbeimsæter.

NYTT KULL SYKEPLEIERSKER FRA VOR FRUE HOSPITALS SYKEPLEIESKOLE

Det nytteksaminerte kull sammen med Forstanderinnen og hennes assistentinne. Bildet viser i første rekke fra venstre: Sr. Elisabeth, Moder Lætitia, sr. Mathilde, sr. Adelheide Steiness, sr. Edel. I annen rekke: Sr. Laila Olsen, sr. Mona Finstad, sr. Tove Renolen, sr. Brita Sagmo og sr. Anne Marie Mosvold.

En høytidelighet fant nylig sted i kapellet til Vor Frue Hospital, Oslo, der 8 nytteksaminerte søstre fra hospitalets sykepleieskole avla Florence Nightingale-løftet, stående ved alterringen med tente små oljelamper i hendene. Etterpå var de nye søstrene og deres pårørende sammen med instruksjonssøstrene hospitalets gjester ved en enkel tilstelning i salongen, der instruksjonssøster Margrethe Marie utdelte avgangsvitnesbyrdene.

Vor Frue Hospitals Sykepleieskole har vært offentlig godkjent som læreranstalt siden 1947. Hittil er 71 elever uteksaminert ved skolen, som kan oppta 12—14 elever årlig. Til opptagelsen kreves gode skolekunnskaper, helst realskoleeksamen, eller iallfall ett års skolegang av almindendannende art etter folkeskolen. Mellom lesekursene gjør elevene praktisk tjeneste på de forskjellige sykeavdelinger, de får klinisk

undervisning og skriver pleieberetninger. Den offentlige eksamen følger etter tre års utdanning. — I tillegg til sykepleieskolen har Vor Frue Hospital f.t. under overveielse å starte med et tre-måneders samarittkursus til utdanning av hjelpe-søstre i sykepleien.

Fra «Ignis» til «Katolsk Ungdom»

I sin 12. årgang har ungdomsbladet «Ignis» gått hen og forandret både navn og skikkelse, i det dette organ for Norsk Katolsk Ungdomsforbund fra nå av kommer ut under navnet «Katolsk Ungdom» og i standard-format på 8 sider, med 5 numre i året. Abonnementsprisen er som før kr. 5.00 og løssalgprisen kr. 1.00.

Hensikten med omlegningen er å vie bladet mer ungdommens stilling til de problemer og spørsmål som er oppe i tiden og gi den katolske løsning på disse. Men bladet vil fortsatt bli et bindeledd mellom den katolske ungdom i Norge med orientering og referende stoff fra inn- og utland.

Som redaktør for «Katolsk Ungdom» er inngått dominikanerpater Erik Gunnes, som arbeider sammen med en redaksjonskomité oppnevnt av Ungdomsforbundet.

St. Olav ønsker sin unge kollega til lykke med den utvidede oppgaven bladet her har tatt på seg, og anbefaler det til alle som vil vite hva katolsk ungdom står for.

VOR FRUE HOSPITALS SYKEPLEIESKOLE

Nytt 3-årig kursus begynner 3. januar 1958. Plan og søknadsskjema fåes ved henvendelse til Forstanderinnen, Ullevålsveien 2, Oslo.

Rettelse

I åpningsartikkelen «Guds ansikt» i forr. nr., s. 280, tredje avsnitt var det kommet inn en meningsforvirrende trykkfeil i den første setningen, samt var et viktig ord [synlig] falt ut. Den riktige, manuskriptets tekst skal være:

Vår «søken etter Guds ansikt» er ikke så famlende som for Israels folk, fordi vi har Det nye testamentes [ikke det gamle!] vissthet om at Gud har gitt seg *synlig* til kjenne i historien.

Red.

UTLANDET

VATIKANET

«Miranda Prorsus» — en encyklika om film, radio og fjernsyn.

I midten av september utkom i Roma en ny encyklika av pave Pius XII: «Miranda Prorsus». Den behandler film, radio og fjernsyn, og er oppdelt i fem deler. Første del omhandler spørsmål av mer alminnelig karakter, annen del filmproblemer, tredje del radio, femte del fjernsynsproblemer. I den siste del henvender Paven seg særlig til sjelesørgerne.

Pave Pius XII sier i innledningen at Kirken alltid har interessert seg sterkt for film, radio og fjernsyn og fulgt ut-

viklingen med stor oppmerksomhet. Helt fra begynnelsen har den beskjeftiget seg med disse teknikkens resultater først og fremst fordi dens oppgave og plikt er å sørge for at Kristi frelsesbudskap når fram til alle mennesker. Paven minner om at det er tyve år siden pave Pius XI sendte ut sitt første radiobudskap til alle verdens nasjoner, og kort tid etter en rundskrivelse til de amerikanske biskoper om spørsmål og problemer i forbindelse med filmen.

Pave Pius XII understreker i første del av encyklikaen at filmens, radioens og fjernsynets viktigste oppgave er å tjene sannhetens og det godes sak og virke for menneskenes moralske fullkommenhet. Det kan skje på tre måter, gjennom undervisning, belæring og underholdning.

Videre kommer paven inn på det arbeide som gjøres i de land hvor det på biskopenes foranledning er opprettet kommisjoner som bedømmer og vurderer filmer og klassifiserer dem etter deres verdi. På samme måte burde det opprettes kontrollorganer for radio og fjern-

syn, og disse tre faktorer burde samles i et utvalg. Paven anbefaler så en sammenslutning av disse organer i en internasjonal sentral.

Annendel av encyklikaen handler om filmsensur, filmkritikk, produksjon, filmskuespillere. I tredje del oppfordrer Paven lytterne til å gjøre sine ønsker og sin kritikk kjent for de ansvarlige for utsendelsene, for på den måten å bidra til moralsk upåklagelige programmer.

For fjernsynets vedkommende gjelder det samme som for filmens, heter det i encyklikaens fjerde del. Paven anser som foreldres og oppdrageres hovedoppgave å sørge for fornuft og måtehold i utsendelsene. Til slutt henvender Paven seg til geistligheten og oppfordrer den til å orientere seg grundig i disse spørsmål.

De delegerte i Jesu Selskap hos pave Pius XII.

De 186 delegerte til jesuiterordenens generalmøte har vært i audiens hos pave Pius XII i Castel Gandolfo. Paven holdt en tale på latin hvor han kom med vei-

ledninger og retningslinjer som kan tjene som rettesnor for ordenens fremtidige oppgaver og virksomhet.

Etterpå underholdt han seg en god stund med generalen, pater J. B. Janssens, og de øvrige delegerte.

Italia i dag og det moralske problem.

Gjennom sitt statssekretariat har pave Pius XII sendt et brev til rektoren for det katolske universitet i Milano, fransiskanerpateren Gemelli, i anledning av kurser som for tiden holdes der om Italia av i dag og det moralske problem.

Paven sier bl. a.: «De som skal befatte seg med det offentlige styre og stell bør mer enn noen andre være seg bevisst at det gjelder å være godt forberedt både moralsk og profesjonelt skal oppgavene kunne mestres».

Etter å ha slått fast at det moralske problem er påtrengende aktuelt, og at det er i landets interesse at ingen skyver det fra seg, tilføyer Paven: «Dette problem bør løses straks, fremfor alt av dem som er ansvarlige for de offentlige saker. Og der er ingen annen løsning enn den som består i å gjenopprette innflytelsen fra Den Høyestes lover så vel i den enkeltes som i statens liv. Disse lover bør være den øverste norm som styrer alt, den økonomiske, politiske og administrative virksomhet, skolene og fabrikkene, pressen og forlystelselivet, radio, film, televisjon og alle andre former for åndelig samkvem mellom menneskene».

DE FORENTE STATER

Informasjonssentrum i New York.

Et katolsk informasjonssentrum i Manhattan, W. 37th st., har kurser i

gang for dem som ønsker opplysning om den katolske tro. Det startet sin virksomhet i april 1955, og foruten flere klasser for ikke-katolikker, har det lese-rom og bibliotek for alle som ønsker å låne bøker.

Nonne manøvrerer jettfly.

Søster Mary Aquinas fra Wisconsin har ikke bare flysertifikat, men hun er dessuten den første nonne man vet om som fører jettfly, enda hun har nådd den modne alder av 62 år. Nylig landet hun på en flyplass i New Jersey etter å ha fløyet fra Madison i Wisconsin på 1 time og 45 min., med en gjennomsnittsfart av 525 engelske mil i timen.

Søster Mary underviser i naturvitenskapelige fag ved et college i Manitowoc. Hun tok flysertifikat i 1943.

«It was wonderful all the way» — sa hun etter sin første jettflytur.

Protestantisk prest redder Alterets Sakrament.

Pastor Wilbert Gough ved en protestantisk kirke i Michigan i De forente stater, risikerte nylig livet da han reddet Alterets Sakrament ut av kirken St. Peter av Mount Clemens, som sto i flammer.

Ny rekord på de katolske høyere skoler.

Ved de høyere skoler i De forente stater er 4 640 000 elever innskrevet for skoleåret 1957—1958, ifølge NCWC nyhetsbyrå.

EGYPT

Hospital beslaglagt av regjeringen.

Det europeiske hospital i Alexandria er blitt beslaglagt av de egyptiske myndigheter. Det er fransiskanerne i Det hellige land som eier sykehuset, og de har bedt Den apostoliske vikar i Alexandria, mgr. Cayer, om å protestere mot beslagleggelsen, men myndighetene har ikke engang svart på henvendelsen.

SOVJETSAMVELDET

Stigende uro blant ungdommen?

Det er ikke lenge mellom hver gang man hører mer og mindre direkte forlydender om at ungdommen i Russland — særlig studenter — gir uttrykk for sin misnøye. Tross førti års kommunisme synes nok den nye generasjon at det er huller i den marxistiske ideologi.

Det er alt kjent at den russiske intervensjon i Ungarn skapte røre i mange studentkretser. Senere har det vært flere

TRONDHEIM

Norske Meieriers Salgssentral

OST — SMØR

Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger

VÆR SIKKER

på førsteklases varer til kjøkkenet.

De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med ROHDE Geléer, Puddinger, Sauser (også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere) ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter

 Boks 95, Trondheim.

A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI

Sykesenger - Stålrørsmøbler

BØNDERNES SALGSLAG

Munkegt. - Trondheim

Leverandør til St. Elisabeths Hospital

A.s Trondhjems Margarinfabrikk

Munkegaten 5 - Trondheim

Leverandør til St. Elisabeths Hospital

TRONDHEIM

Et ord er nok ...

KVALITET
Johan Helgesen

Best og billigst
K. LUND A/S
Rørleggerforretning - Rørhandel
Trondheim

demonstrasjoner. Endog avisene i Sovjetsamveldet lar misnøyen skinne i gjenom. Mellom linjene kan man lese at de styrende føler en betydelig engstelse over den manglende begeistring for de mest fundamentale dogmer i den marxistiske lære. Den 10. november i fjor sa således Krustsjov i en tale på et ungdomsstevne at det ville bli nødvendig å forbedre oppdragelsesmetodene og korrigerer feilaktige meninger og usunne manifestasjoner. I avisen «Komsomolskaia Pravda» sto det noen uker senere en artikkel om at det i mange høyere skoler kunne høres «diskusjoner som

hadde tendens til å fornekte alle de utvilsomme erobringer vår sosialistiske kultur hadde ført med seg».

Kritikken gjelder også lærere og professorer som ikke alltid svarer tilfredsstillende på de spørsmål som blir stillet dem: «Enkelte professorer, konstaterer tidsskriftet «Partiets liv», kan ikke fremlegge på en overbevisende måte de store idéer som marxismen-leninismen inneholder. Dermed åpnes adgangen til feilaktige fortolkninger, og kampånden mot den borgerlige ideologi svekkes, denne ideologi som strømmer inn i landet gjennom radio, presse etc».

Artikkelforfatteren innrømmer videre at diskusjonene iblant utarter til rop og skrik og demagogiske erklæringer. Denne kritiske innstilling trenger endog igjennom til miljøer utenom studentene. Dagsavisen «Troud» (Arbeidet) konstaterte den 8. desember at en del unge menn gjør de rådende vanskeligheter og feil langt større enn de virkelig er, og anser det som folket har oppnådd og realisert for altfor ubetydelig. Sikkert nok er det ikke mange av denne sorten, men de finnes».

Bergensmeieriet

*Denne og
neste side
er gode gamle
Bergens-firmaer*

SPEIL OG FOTORAMMER
i godt utvalg

T. Kjelstrup Olsen
midt i Marken

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Uislyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

Snekker KNUDSEN
Nygårdsgaten 40 - Bergen
Telefon 15 847

BERGENS GJERDENETFABRIK A/S
Montering av gjerder
Tlf. 15522 - 1473

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 11
Tlf. 99 016 Bergen

Våre kjente Schlieren Heiser leveres over hele landet.
JONAS MYHRE BERGEN
JONAS MYHRE OSLO
A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN

ANTON OLSEN
Murmester

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMASTRANDGT 4
BERGEN

Konfekt - Sjokolade - Drops
ALLIANCE KONFEKTFORRETNING
Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1
Bergen

Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr
FABRIKUTSALGET A/S

DRIKK
Mouwinckels
KAFFE

Geisha
TE

DEN ERFAARNE
LEVERANDØR
PROTECTOR
A/S
STEMPEL - SKILT - & ETIKETT-ABRIKK

STEMPLER
av enhver art
SKILT
for ethvert behov

Johan H.
BENTZON A.s
KOLONIAL - VASKEARTIKLER
En gros - Telefon 10106

FLYGEL - PIANO - ORGEL-FABRIKK

Jacob Knudsen

KONTORUTSTYR

Stål & Stil
RUSTAD & CO

A/S BJØRN
Tøsse **MØLLE**

BIRGER MICHELSEN
MALERMESTER
FOSSWINKELSGATE 20
Alltid til tjeneste med overslag
Tlf. 12 443 -- 97 269

Giertsen
i Småstrandgaten

BOKHANDEL BERGEN

Fiskemat Engros
FISKEMATCENTRALEN
Bergen

URMAKER ANTON M. OLSEN
Olav Kyresgate 1 - Tlf. 13035

Gode kjøtt og pølsevareer fra J. Aug. Bye & Opdahl's

HARALD MADSEN
Strandgaten 73, Bergen
Kolonial engros
Tlf. 10 415 - 12 359 - 18 528
Sverre Madsen privat tlf. 72 428

Se vårt utvalg i rammer

FINN KONOW
Blikkenslagerforretning
Grønnesmuget 4 - Marken
Bergen
Tlf. 12 085 - Privat 99 976

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S
Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

L. W. TORNØE A/S
Papirhandel
Bergen

T. Beyer
BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP
Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

A. K. EGGE A/S
Frukt og grønnsaker
En gros

DIDR. MEHN - ANDERSEN
LEGE- og SYKEREKVISITER
Bergen

SVERRE W. MONSEN
Manufakturvarer - Sengeutstyr

JACOB L. BERSTAD
Kontorutstyr
Bergen - Oslo

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

Eches Farvehandel's

NYGÅRDSGT. 4

All slags skadeforsikring

$\frac{1}{2}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel
BERGEN
Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 48 2

$\frac{1}{2}$ Smith Sivertsen's
Bakerier & Conditiorier

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

BERGEN

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

N. JOHANSEN

Bakeri & Konditori

Valkyriegt. 1 - Oslo

Margarin

Dag-Ny

MARGARIN - FABRIKK

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Annie Væva A.s
KARL JOHANS GATE 21

Telefon 33 52 64
33 53 31
33 51 62

*Blomster
for alle anledninger*

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER